

İstanbul ve Edebiyat

Âlim KAHRAMAN*

İSTANBUL konulu edebi literatür çalışmamıza başlayınca ilk yaptığımız iş, çerçeveyi belirleyici bazı sınırlamalar getirmek oldu. Önce şiir, hikaye, deneme, eleştiri, araştırma gibi türlerdeki münferit yayınları bir tarafa bıraktık. Sadece kitap boyutuna ulaşmış eserlere yöneldik. Kitapları da edebi türlere göre tasnif etme yolunu seçtik. Şiir, deneme, roman, hikaye ve anı başta gelen türlerdi. Ancak bu türlerde yazılmış İstanbul konulu kitapları belirleyebilmek için de bazı ölçüler koymak kaçınılmaz görünüyordu. İstanbul; büyük oranda Türk şair, denemeci, romancı ve hikayecilerin içinde yaşadıkları şehirdi; adı anılmasa bile, bu tür eserlerin çoğunun arka planında vardı.

Elimizdeki verilere göre, Tanzimat döneminde yüzde yirmi olan İstanbul dışında doğan yazarların oranı¹ Cumhuriyetten sonra yüzde yetmiş dörde çıkmıştır.² Ancak, İstanbul dışında da doğmuş olsa yüzde yetmiş dördün önemli bir bölümü sonradan gelip bu şehre yerleşen kişilerdi. Yani yazar olarak ortaya çıkacağı ortamı bu şehirde bulmuşlardı. Bir dönemden sonra Anadolu merkezli bir edebiyat bir çığır haline geldiyse de, Türk edebiyatının mevcut birikimi içinde, mekan olarak İstanbul başat yerini büyük oranda korumuştur, denilebilir. Bu durum, bizi yeni bazı sınırlamalar yapmaya zorladı. İstanbul semtleri; oralardaki yaşantılar birçok edebiyat eserinin arka planında adı anılarak veya anılmayarak var olsa bile bunların tamamını, yapacağımız listeye almamız mümkün değildi. Şehrin bütünü veya bazı semt ve mekanlarını konu alan şiir, hikaye, roman ve anı türündeki eserler çalışmamızın asıl hedefi oldu.

Şair ve yazarlarda doğrudan İstanbul'a yönelen ilgilerin mahiyeti bağımsız bir çalışmaya başlık olacak kadar dikkat çekicidir. O çalışmanın ay-

* Yrd. Doç. Dr., Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

1 Cevdet Kudret, *Türk Edebiyatında Hikaye ve Roman III*, İstanbul, 1987, s. 13.

2 Elif Aksoy-Murat Cankara, "Çağdaş Türk Edebiyatının Toplumsal Profili", *Kanat*, nr. 10, Güz 2002.

rica yapılması gerekir Burada satır başları halinde de olsa birkaç noktaya değinebiliriz. Bugünden geriye doğru baktığımızda Osmanlı dönemi edebiyatında mekan odaklı bazı dikkatler fark edilebiliyor. Ancak oldukça sınırlı kalıyor. Şehrengizler, bazı gazel ve kasidelerle örneği birkaçı geçmeyen Sevahilnameler, adını da anarak şehri odak almış eserlerdir. Eski şiirimizde Nedim, İstanbul dikkati bir hayli belirginlik kazanmış bir isimdir. İstanbul birçok mekanlarıyla ilk defa onun şiirinde seçiler hale gelir.

Tanzimat sonrasındaki yenileşme döneminde Namık Kemal, Recaizade Mahmud Ekrem, Abdülhak Hamid ve Sami Paşazade Sezai'nin eserlerinde İstanbul manzaraları roman, hikaye ve şiirde kendini gösterir. Yahya Kemal'in tespitiyle söylersek bu Tanzimat kuşağı aydınları hayata Çamlıca tepesinden, ailelerinin oradaki konaklarından bakmaktadırlar. Ahmet Midhat'ın romanlarına İstanbul; Beykoz, Boğaziçi, Beyoğlu gibi çeşitli semtleriyle girer. Nabizade Nazım'da da Boğaziçi vardır. Ahmet Rasim, İstanbul'u anlatan bir deneme dili kurar.

Tanzimat sonrasında etkili bir edebiyat ekolü olarak ortaya çıkan Servet-i Fünûncuların eserlerinde, özellikle de Halit Ziya ve Mehmet Rauf'un romanlarında İstanbul, Tanzimat kuşağına göre kendini iyiden iyiye hissettiren bir üslup başarısıyla ve iç yaşantıların da ustalıkla yansıtıldığı bir heyet içinde görünür.

Hüseyin Rahmi, natüralizmden de beslenen bir gerçekçiliğin penceresinden baktığı İstanbul hayatını, batılılaşma hevesleri içinde veya batıl inanışlar sarmalında görür ve ironik bir dille eleştirir.

II. Meşrutiyet sonrasında Paris'ten dönen Yahya Kemal, İstanbul odaklı çalışmalarında şehri değişik kıyafetler içinde resmeden denemelere girişir. Medeniyet merkezli bu yazılarında İstanbul'u bir yandan geçmişte yaşanmış gibi hayal ettiği Nev-Yunanî bir "Türk uyanışı"nın başkenti olarak canlandırır. Diğer yandan ise adını kendisinin koyduğu "Lale Devri"ni yeni bir atılım projesinin tutamağı kabul ederek, şiirde Nedim ve Şeyh Galip'in ulaştığı zirveleri de kollayan bir dil açılımının arayışlarını sürdürür. Eski şiirin rüzgârını estiren yeni gazeller yazar. İstanbul'u böyle bir tablo içinde gösterir. Bu denemelerin ardından "Ses" şiiriyle aradığı dili ve sesi yakalar: İstanbul, Boğaza açılan bir yaz penceresinden şaire asıl varlığıyla görünür.

İzmir'in işgalini izleyen günlerde, sıranın İstanbul'a geldiği de hissedilince bu savaş ve işgal şartları altında İstanbul'a yeni bir gözle bakan, elden çıkma ihtimalleri karşısında onu sahiplenilen yeni bir İstanbul duyarlığı ortaya çıktı. İstanbul üzerine konferanslar düzenlendi. Bu duyarlığın edebiyat cephesini Yahya Kemal temsil ediyordu. Bu konferanslarda, bazı diğer toplantılarda o da konuştu. İstanbul'un fethini merkeze alan yeni bir bakış geliştirdi. Öğrencileriyle veya yalnız başına şehir içi gezmelerine başladı. Öğrencileriyle

beraber çıkardığı dergide ve dönemin gazetelerinde İstanbul'un mekanları, manevi arka planı ve yaşananlar üzerine yazılar yazdı.

1920'li yılların başında, Refik Halit *İstanbul'un İç Yüzü*, Yakup Kadri *Kıralık Konak* romanlarında, "konak" sembolü etrafında bozulan ve dağılan toplumsal yapıyı anlatmışlardır. 1931'de Peyami Safa, *Fatih-Harbiye* romanında, mekan sembolleştirmesini İstanbul'un bu iki semti üzerinden yapar ve meseleyi Doğu ile Batı'dan birinin tercihi olarak ortaya koyar. Halide Edip, 1936'da yayımladığı *Sinekli Bakkal*'da yine İstanbul'a ait bir mekanı, Aksaray'daki Sinekli Bakkal Mahallesini romanına ad olarak seçmiş, maziye ait değerleri Batılı değerlerle karşılaştıran bir boyutu da anlatısına dahil etmiştir. Mithat Cemal Kuntay 1938'de yayımladığı *Üç İstanbul*'da, bozulmaya başlamış İstanbul konak hayatının iç yüzünü bir süreç içinde sergilemiştir. 1938'de yayımlanan bir diğer roman da Safiye Erol'un *Kadıköyü'nün Romanı* adlı eseridir.

1930'ların ortalarından sonra İstanbul üzerine yeni bir edebi duyarlılık belirir. Onca hengamenin ardından, kaybedilmiş bir hayat düzeni, bazı yazarlar tarafından, eski heyeti içinde yeniden hatırlanıp buruk duyguların eşlik ettiği bir üslupla ifadelendirilmiştir. Nahit Sırrı 1933'te, içinde "Kanlıca'nın Bir Yalısında" yazısının da yer aldığı *Eski Resimler* kitabını yayımlar. Uzun bir ayrılıktan sonra yurda dönen Yahya Kemal, büyük bir özlemle İstanbul içi gezmelerini yeniden başlatır. İstanbul'a yönelişi bir tutku halini alır. 1938'den itibaren, aralarında *Bir Tepeden, Erenköyünde Bahar*'ın da bulunduğu şiirlerini yayımlamaya başlar. 1938, Ruşen Eşref'in *Boğaziçi Yakından* başlıklı kitabının yayımlandığı yıldır aynı zamanda. Yahya Kemal 1942'de "Türk İstanbul" başlıklı bir konferans verir. 1942 yılı Abdülhak Şinasi Hisar'ın, eserleri arasında seçkin bir yer tutan *Boğaziçi Mehtapları* adlı deneme kitabını tefrika halinde yayımlamaya başladığı yıl olmasıyla da dikkat çeker. Bu eser bir yıl sonra kitaplaşır da. O, bu yazılarında, terkibine su, mehtap, bülbül sesi ve sazın karıştığı İstanbul'a has bir yaşama biçiminden; Boğaziçi Medeniyeti diye adlandırdığı bir medeniyetten söz eder. Eski hayatı yüceltir. Bu yıllar Ahmet Hamdi Tanpınar'ın sonradan *Beş Şehir*'de bir araya getireceği şehir denemelerini yayımlamaya başladığı yıllardır ayrıca. Bu şehirlerden biri de İstanbul'dur. Ahmet Hamdi Tanpınar, kahramanları arasında İstanbul ve Boğaziçi'nin de bulunduğu bir yaşama biçimini, derin duyarlıklarla ve medeniyet merkezli olarak romanlaştırır (*Huzur*, 1949). Bu bölümü tamamlamak için Samiha Ayverdi'nin *Mesih Paşa İmamı* (1948) romanı ve 1952'de yayımlanan *İstanbul Geceleri* başlıklı deneme kitabını da anmak gerekir. Ayverdi 1964'te *İbrahim Efendi Konağı*'nı yayımlayacaktır.

Reşat Ekrem Koçu, tarihî gerçekleri değiştirmeksizin meraklı olayları, hikayeleri pek akla gelmeyen ayrıntı ve yaşantıları herkesin zevk alabileceği bir dille anlatan kitaplar, romanlar yazmış; *İstanbul Ansiklopedisi* gibi dev bir projeye imzasını atmıştır.

Çoğu 1939 ve 1943 yılında olmak üzere, Necip Fazıl'ın İstanbul üzerine yazdığı günlük yazıları, ölümünden sonra bir kitapta toplanmıştır (*İstanbul Hasreti*, 2005). O sıralar Beylerbeyi'nde oturan şair, bir İstanbullu duyarlılığıyla daha çok Boğaz'a ait gündelik konular etrafında, şehir hayatında kabalık olarak ortaya çıkan bazı durumları eleştirmiştir.

1930'lardan itibaren Sait Faik'le başlayan farklı bir şehir algısı ve duyarlılığı da ortaya çıkar. 1930-1950 arası İstanbul'u, çeşitli semtleri ve adalarıyla onun öykülerinde yeni bir bağlamda varlık bulur. Yazar halktan insanları, denizi, balıkçılarıyla şehri ve özellikle Burgaz adasını farklı bir algı katmanından bize seyrettirir. Doğayla uyumlu yaşama şartlarını araştırır. Okuyucusunu Beyoğlu'nun arka sokaklarında, kenar mahallelerinde gezdirir.

1940'ların ikinci yarısından itibaren şehrin Anadolu'dan aldığı göç, gözle görülür bir artış göstermiş, bu yıllarda başlayan gecekondulaşma 1950'li yıllarla beraber yeni bir ivme yakalamıştır. İstanbul'un nüfusu gün geçtikçe orantısız bir şekilde artmış, şehir içindeki imar çalışmaları tarihî doku üzerinde bazı tahribatlara yol açmış, şehir hızlı bir nüfus patlamasıyla beraber bir çehre değişikliğine de maruz kalmıştır. 1980'lere gelindiğinde, eski İstanbulluların azınlığı oluşturduğu şehirde, İstanbullu kimliği, üzerine kafa yorulan bir mesele olarak ortaya çıkmıştır. İstanbul üzerine yazmanın giderek moda olduğu yeni bir dönem açılmıştır.

2000'li yıllarda ise şehrin yeni sakinleri, şehirde 30 yılı aşan geçmişleri üzerine bir varlık alanı inşa etme gayreti içine girmiştir. Okudukları ve duydukları üzerinden şehrin geçmişine eklemelenmeyi denemişlerdir. Yeni sosyal yapılanmalar içinde, belediyelerin de öncülük ettiği bir yayın faaliyeti, kolay tüketilen bir dille, çok sayıda şehir ve semt kitabı ortaya çıkarmıştır. Bu arada eski İstanbulluların Avrupa ülkelerine doğru çekilen çocukları da araya girmiş farklı yaşama deneyimlerinin ardından İstanbul'a ve İstanbullu geçmişlerine yeni bir özlem ve dikkatle dönmüşlerdir. 2000'li yıllarla beraber şehrin insan mozaiğini oluşturan farklı unsurların, kendi pencerelerinden geçmişlerini dile getirdikleri çalışmalarda da bir artış görülmüş, bu durum İstanbul yayıncılığının bir başka özelliğini oluşturmuştur.

İstanbul'un Avrupa Kültür Başkenti olduğu 2010 yılında gerçekleşen kimi çalışmalar da İstanbul şehir kitapları yayıncılığını bir ucundan dalgalandırmıştır. Daha önce yayımlanan *101 Yazardan 100 Sokak*'ın (2008) ardından en dikkate değer çalışma, "İstanbulum" adı altında gerçekleştirilen "kırk yazardan kırk semt" projesi olmuştur. İstanbul'un kırk değişik semti, o semtte uzun süre yaşamış şair ve yazarlarca kitaplaştırılmıştır. *Yazarların İstanbul'u* (2009), *Benim İstanbul'um 15 Yazar 1 Çizer* (2010) gibi çalışmaları da aynı bağlamda anmak gerekir.

Geçmişten bugüne İstanbul'la özdeşleşmiş şair ve yazarları belirlememiz gerekirse, buraya kadar adını andığımız Nedim, Yahya Kemal, Abdülhak Şinasi Hisar, Ahmet Hamdi Tanpınar, Samiha Ayverdi ve Sait Faik'ten başka 1950'den beri gelen dönem içinde özellikle Melisa Gürpınar ve Selim İleri adlarını anmamız gerekir. Bu iki İstanbullu yazar, devraldıkları yaşama kültürüyle beraber kendi iç deneyimlerinden, anılarından yola çıkarak, bir gerçekçilik duygusunu da kaybetmeden az rastlanır duyarlıklarla eşsiz denemeler kaleme almaya devam ediyor.

İstanbul konulu edebi literatürü hazırlarken anı ve tarih karışımı çok sayıdaki anlatı kitabını da tamamen dışarıda bırakmanın doğru olmayacağını düşünerek, bu tür çalışmaları "Yaşantı" başlığı altında topladık. Ancak, bu bölümdeki bazı eserleri anı, deneme veya araştırma türlerinden birine de dahil edebileceğimizi gördük.

O bölüme aldığımız yazarlar arasında Ahmet Refik Altınay, Balıkhane Nazırı Ali Rıza Bey, İhtifalci Mehmet Ziya Bey, Mehmet Halit Bayrı, Sermet Muhtar Alus, Burhan Felek, Haluk Y. Şehsuvaroğlu, Münevver Ayaşlı, Çelik Gülersoy, Eser Tutel, Ahmet Yüksel Özemre ve Jak Deleon İstanbul yazarlığının bir başka bağlamdaki öncü isimleridir.

İstanbul Konulu Edebi Literatür

Şiir:

Barut, Ali Asker, *Aşağı Üsküdar*, İstanbul, 1994.

Berk, İlhan, *İstanbul*, İstanbul, 1947.

Berk, İlhan, *İstanbul Kitabı*, İstanbul, 1980.

Berk, İlhan, *Galata*, İstanbul, 1985.

Berk, İlhan, *Pera*, İstanbul, 1990.

(Beyatlı) Yahya Kemal, *Eski Şiirin Rüzgârıyla*, İstanbul, 1974.

(Beyatlı) Yahya Kemal, *Kendi Gök Kubbemiz*, İstanbul, 1985.

Fennî Mehmed Dede Efendi, *Sevahilname-i merhum Fennî*, İstanbul, 1327/1911.

Gürpınar, Melisa, *İstanbul'un Gözleri Mahmur*, İstanbul, 1994.

Tacizade Cafer Çelebi, *Heves-nâme* Necati Sungur (haz.), Ankara, 2006.

Deneme:

Ahmet Rasim, *Şehir Mektupları*, İstanbul, 1898.

Aktunç, Hulki, *Bir Kadıköy'üğü*, İstanbul, 2009.

Altuğ, Barbaros (haz.), *Yazarların İstanbul'u*, İstanbul, 2009.

Ayverdi, Samiha, *Boğaziçi'nde Tarih*, İstanbul, 1966, 406 s.

Ayverdi, Samiha, *İstanbul Geceleri*, İstanbul, 1952, 204 s.

Ayvazoğlu, Beşir, *Dersaadet'in Kalbi Beyazıt*, İstanbul, 2009.

- Ayvazoğlu, Beşir, *Divanyolu*, İstanbul, 2003.
- Batur, Enis, *İstanbul İçin Őehrengiz*, İstanbul, 1991.
- Batur, Enis, *Ada Defterleri*, İstanbul, 2008.
- Berk, İlhan, *Galata*, İstanbul, 1997.
- Berk, İlhan, *Pera*, İstanbul 2000. 187 s.
- (Beyatlı) Yahya Kemal, *Aziz İstanbul*, İstanbul, 1963.
- (Beyatlı)Yahya Kemal- (Hisar)Abdülhak Şinasi- (Tanpınar) Ahmet Hamdi, *İstanbul*, İstanbul, 1954.
- Birsel, Salah, *Ah Beyoğlu vah Beyoğlu*, İstanbul, 1976, 309 s.
- Birsel, Salah, *Boğaziçi Őingir Mingir*, Ankara, 1980.
- Birsel, Salah, *Sergüzeşt-i Nono Bey ve Elmas Boğaziçi*, Ankara, 1982, 352 s.
- Cansever, Turgut, *İstanbul'u Anlamak*, İstanbul, 1998.
- Cenab Őahabeddin, *İstanbul'da Bir Ramazan*, Abdullah Uçman (yay. haz.), 2. bs., İstanbul, 2006, 207 s.
- okum, Sevinç, *Hevenk-Kayıp İstanbul*, İstanbul, 2003.
- Dino, Abidin, *Pera Palas*, İstanbul, 2005.
- Durbaş, Refik, *Yazılmaz Bir İstanbul*, İstanbul, 1988.
- Duru, Orhan, *İstanbulin: deneme*, İstanbul, 2009.
- Erdem, Ömer, *Üsküdar*, İstanbul, 2009.
- Ergülen, Haydar, *Azıcık Cihangir*, İstanbul, 2009.
- Gürpınar, Melisa, *Çamlıca'dan Yeldeğirmeni'ne Rüzgârın Peşinde*, İstanbul, 2009.
- Gürpınar, Melisa, *Dul Evinde İnce Saz*, İstanbul, 2008.
- Gürpınar, Melisa, *Mühür Kesesi*, İstanbul, 2009.
- Hisar, Abdülhak Şinasi, *Boğaziçi Mehtapları*, İstanbul, 1943.
- Hisar, Abdülhak Şinasi, *Boğaziçi Yalıları*, İstanbul, 1954.
- Hisar, Abdülhak Şinasi, *Geçmiş Zaman Köşkleri*, İstanbul, 1956, 94 s.
- Hisar, Abdülhak Şinasi, *İstanbul ve Pierre Loti*, İstanbul, 1958, 190 s.
- İleri, Selim, *İstanbul Lale ile Sümbül*, İstanbul, 2007, 198 s.
- İleri, Selim, *İstanbul Seni Unutmadım*; İstanbul, 2001, 227 s.
- İleri, Selim, *İstanbul Yalnızlığı*, İstanbul, 1989, 108 s.
- İleri, Selim, *İstanbul'un Sandık Odası*, İstanbul, 2004, 189 s.
- İleri, Selim, *Yıldızlar Altında İstanbul*, 1998, 223 s.
- Kahraman, Âlim, *Atikvalide*, İstanbul, 2009.
- Kayacan, Feyyaz, *ocuktaki Bahçe*, İstanbul, 2008.
- Kısakürek, Necip Fazıl, *İstanbul'a Hasret*, Mehmed Kısakürek (der.), İstanbul, 2005, 157 s.
- Kökden, Uğur, *İstanbul Zamana Açılan Kapı*, İstanbul, 2005, 177 s.
- Kuban, Doğan, *İstanbul Yazıları*, İstanbul, 1998.

- Kutlu, Mustafa, *Şehir Mektupları*, İstanbul, 2004.
- Okay, Orhan, *Balat*, İstanbul, 2009.
- Özyalçın, Adnan (haz.), *Benim İstanbul'um 15 Yazar 1 Çizer*, İstanbul, 2010.
- Pamuk, Orhan, *İstanbul Hatıralar ve Şehir*, İstanbul, 2003.
- Saba, Ziya Osman, *Değişen İstanbul*, İstanbul, 1959, 143 s.
- Sarısayın, Ayşe, *Beşiktaş Yollar ya da Anılar Boyunca*, İstanbul, 2009.
- Selimoğlu, Zeyyat, *Denizlerin İstanbul*, İstanbul, 1992.
- Söğüt, Mine, *Dolapdere: Kürt Kediler Çingene Kelebekler*, İstanbul, 2009.
- Tanpınar, Ahmet Hamdi, *Beş Şehir*, İstanbul, 2001.
- Tekçe, Güngör, *Zafir Konağında Bir Tuhaf Zaman*, İstanbul, 2007, 135 s.
- Ünaydın, Ruşen Eşref, *Boğaziçi-Yakından*, İstanbul, 1938.
- Vassaf, Gündüz, *Leventnâme*, İstanbul, 2009.
- Yalçın, Murat, *İstanbul Sokakları: 101 yazardan 100 Sokak*, 2. bs., İstanbul, 2008, 330 s.

Roman:

- Adivar, Halide Edip, *Sinekli Bakkal*, İstanbul, 1936.
- Adivar, Halide Edip, *Tatarcık*, İstanbul, 1939
- Ahmet Midhat, *Çengi*, İstanbul, 1294.
- Ahmet Midhat, *Müşahedat*, İstanbul, 1891.
- Akbal, Oktay, *Garipler Sokağı*, İstanbul, 1950.
- Alus, Sermet Muhtar, *Onikiler*, İstanbul, 1999.
- (Alyanakoğlu) Cemil Süleyman, *Siyah Gözler*, İstanbul, 1328 (1911).
- Ayaşlı, Münevver, *Pertev Beyin Üç Kızı*, İstanbul, 1968.
- Ayaşlı, Münevver, *Vaniköyünde Fazıl Paşa Yalısı*, İstanbul, 1987, 142 s.
- Ayverdi, Sâmîha, *İbrahim Efendi Konağı*, İstanbul, 1964.
- Ayverdi, Sâmîha, *Mesihpaşa İmamı*, İstanbul, 1948.
- Eksen, İlhan, *İstanbul Sende Kalsın*, İstanbul, 2006.
- Erol, Safiye, *Kadıköyü'nün Romanı*, İstanbul, 1938.
- Gürpınar, Hüseyin Rahmi, *Şık*, İstanbul, 1889.
- Gürpınar, Hüseyin Rahmi, *Mürebbiye*, İstanbul, 1899.
- Gürpınar, Hüseyin Rahmi, *Kuyruklu Yıldız Altında Bir İzdivaç*, İstanbul, 1910.
- Gürsel, Nedim, *Boğazkesen: Fatih'in Romanı*, 6. bs., İstanbul 1998, 231 s.
- Herigaut, Paul, *Bir Haraşo: İstanbul'un İşgal Zamanında Bir Siyasi Facia*, çev. Ahmet İhsan, İstanbul, 1931, 125 s.
- (Hisar), Abdülhak Şinasi, *Çamlıcadaki Eniştemiz*, İstanbul, 1944.
- İlhan, Atilla, *Dersaadet'te Sabah Ezanları*, Ankara, 1981, 382 s
- Karaosmanoğlu, Yakup Kadri, *Kiralık Konak*, İstanbul, 1922.
- Karaosmanoğlu, Yakup Kadri, *Nur Baba*, İstanbul, 1922.

- Karaosmanoğlu, Yakup Kadri, *Hep O Şarki*, İstanbul, 1956.
- Karay, Refik Halit, *İstanbul'un Bir Yüzü*, İstanbul, 1939, 166 s.
- Karay, Refik Halit, *İstanbul'un İç Yüzü*, İstanbul, 1336 (1920), 243 s.
- Karay, Refik Halit, *Bu Bizim Hayatımız*, İstanbul, 1950.
- Kuntay, Mithat Cemal, *Üç İstanbul*, İstanbul, 1938, 552 s.
- Lambardis, Paskalis G., *Boğaz Gezgini*, çev. Sema Sandalcı, İstanbul, 2004.
- Mehmet Rauf, *Eylül*, İstanbul, 1901.
- Mizancı Murat, *Turfanda mı Yoksa Turfa mı*, İstanbul, 1890.
- Müldür, Lâle, *Bizansiyya*, İstanbul, 2007.
- Nabizade Nazım, *Zehra*, İstanbul, 1896.
- Namık Kemal, *İntibah/ Sergüzeşt-i Ali Bey*, İstanbul, 1874.
- Orhon, Orhan Seyfi, *Çocuk Adam*, İstanbul, 1965.
- Pala, İskender, *Babil'de Ölüm İstanbul'da Aşk*, İstanbul, 2003, 392 s.
- Pamuk, Orhan, *Kara Kitap*, İstanbul, 2006, 448 s.
- Recaizâde Mahmud Ekrem, *Araba Sevdası*, M. Nihat Özön (haz.), İstanbul, 1946.
- Safa, Peyami, *Fatih Harbiye*, İstanbul, 1931.
- Safa, Peyami, *Biz İnsanlar*, İstanbul, 1959.
- Tanpınar, Ahmet Hamdi, *Huzur*, İstanbul, 1949.
- Tanpınar, Ahmet Hamdi, *Sahnenin Dışındakiler*, İstanbul, 1973.
- Örik, Nahid Sırrı, *Sultan Hamid Düşerken*, İstanbul, 1957.
- Uşaklıgil, Halit Ziya, *Aşk-ı Memnu*, İstanbul, 1900.
- Ümit, Ahmet, *İstanbul Hatırası*, İstanbul, 2010, 565 s.
- Yılmaz, Duralı, *Aziz Sofî*, İstanbul, 1976, 195 s.
- Yılmaz, Duralı, *Fetva Yokuşu*, İstanbul, 1978, 226 s.

Hikaye:

- Abasıyanık, Sait Faik, *Alemdağda Var Bir Yılan*, İstanbul, 1954.
- Abasıyanık, Sait Faik, *Havada Bulut*, İstanbul, 1951.
- Abasıyanık, Sait Faik, *Havuz Başı*, İstanbul, 1952.
- Abasıyanık, Sait Faik, *Son Kuşlar*, İstanbul, 1952.
- Akbal, Oktay, *İstinye Suları*, İstanbul, 1973.
- Burak, Sevim, *Yanık Saraylar*, İstanbul, 1965.
- Çokum Sevinç, *Eğik Ağaçlar*, İstanbul, 1972.
- Erbil, Leyla, *Gecede*, İstanbul, 1968.
- Gökdemir, Aziz, *İç İç Geçmiş İstanbul Öyküleri*, İstanbul, 1998.
- İleri, Selim, *Fotoğrafi Sana Gönderiyorum*, İstanbul, 2006.
- Mengüşoğlu, Metin Önal, *İstanbul Hikayeleri*, İstanbul, 2010.
- Mungan, Murathan, *Son İstanbul*, İstanbul, 1985.

- Özlü, Demir, *Bir Beyoğlu Düşü*, İstanbul, 1985.
 Özyalçın Adnan, *Sur*, İstanbul, 1963.
 Taner, Haldun, *Şişhane'ye Yağmur Yağıyordu*, İstanbul, 1970.
 Taner, Haldun, *Yalıda Sabah*, Ankara, 1983.
 Tanpınar, Ahmet Hamdi, *Yaz Yağmuru*, İstanbul, 1955.
 Uşaklıgil, Halit Ziya, *Bir Yazın Tarihi*, İstanbul, 1941.
 Yalçın, Murat, *Hafif Metro Günleri*, İstanbul, 1998.
 Yesari, Mahmut, *Yakacık Mektupları*, 2. bs., İstanbul, 1961, 72 s.

Anı:

- Adivar, Halide Edip, *Mor Salkımlı Ev*, İstanbul, 1963.
 Ahmet Rasim, *Muharrir Şair Edip*, İstanbul, 1924.
 Akyol, Şadan, *İçimdeki Boğaziçi*, İstanbul, 1994.
 Alaçam, Sabih, *Eski Şehremini Cemil Topuzlu'nun Başından Geçenler*, İstanbul, 1939.
 Ayaşlı, Münevver, *İştiklerim Gördüklerim Bildiklerim*, İstanbul, 1973.
 Baltacıoğlu, Tuna, *Altunizade Köşkü'nün Öyküsü*, İstanbul, 2000.
 Cevat Rüştü, *İstanbul'un İşgalinde İngiliz Hapishanesi Hatıraları*, Güner Özdemir, Kayhan Emiroğlu (haz.), İstanbul, 2009, 125 s.
 Çeçener, H. Besim, *Üsküdar Anıları: "Eski Üsküdar Yaşantısından Kesitler"*, İstanbul, 2008. 120 s.
 Demirel, Kemal, *Evimizin İnsanları*, İstanbul, 1985.
 Devrim, Şirin, *Şakir Paşa Ailesi: Harika Çılgınlar*, İstanbul, 1996.
 Erner Binark, *Nermidil, Şakir Paşa Köşkü*, İstanbul, 2000.
 Evin, İffet, *Yaşadığım Boğaziçi: Anılar, Öyküler*, İstanbul, 1999, 193 s.
 Fikret Adil, *Asmalimesçit 74*, İstanbul, 1933.
 Göze, Hicran, *Kadıköylü Yıllarım*, İstanbul, 2007.
 İzbudak, Veled Çelebi, *Hatıralarım*, İstanbul, 1946.
 Karay, Refik Halid, *Bir Ömür Boyunca*, İstanbul, 1990.
 Kısakürek, Necip Fazıl, *Bâbüali*, İstanbul, 1974.
 Margosyan, Mıgırdıç, *Biletimiz İstanbul'a Kesildi*, 2. bs., İstanbul, 2008.
 Mehmet Rauf, *Edebî Hatıralar*, Mehmet Törenek (haz.), İstanbul, 1997.
 Mehmet Rauf, *Mehmet Rauf'un Anıları*, Rahim Tarım (haz.), İstanbul, 2001.
 Memet Fuat, *Gölgede Kalan Yıllar*, İstanbul, 1997.
 Muallim Naci, *Ömer'in Çocukluğu*, Ertuğrul Düzdağ (haz.), İstanbul, 1969.
 Neyzi, Ali H., *Hüseyin Paşa Çıkmazı, No: 4*, İstanbul, 2005.
 Neyzi, Ali H., *Lara Feneri/Çakıp Sönen Anılar*, İstanbul, 2003.
 Neyzi, Nezih, *Kızıltoprak Hatıraları*, İstanbul, 1994.
 Okay, Orhan, *Bir Başka İstanbul*, İstanbul, 2002.

- Örik, Nahid Sırrı, *Eski Resimler*, İstanbul, 1933.
- Örik, Nahid Sırrı, *Eski Zaman Kadınları Arasında*, İstanbul, 1958.
- Ortaç, Yusuf Ziya, *Bizim Yokuş*, İstanbul, 1966.
- Sadri Sema, *Eski İstanbul Hatıraları*, Ali Şükrü Çoruk (haz.), İstanbul, 2002, 668 s.
- Saz, Leyla, *Haremin İçyüzü*, Sadi Borak (haz.), İstanbul, 1974.
- Semih Mümtaz S., *Evvel Zaman İçinde*, İstanbul, 1946.
- Spataris, Haris, *Biz İstanbullular Böyleyiz: Fener'den Anılar: 1906-1922*, İstanbul, 2004, 246 s.
- (Talu), Ercümen Ekrem, *Geçmiş Zaman Olur ki*, Alâattin Karaca (haz.), Ankara, 2005.
- Tokgöz, Ahmed İhsan, *Matbuat Hatıralarım I-II*, İstanbul, 1930, 1931.
- Uzel, Nezih, *Radyoda Bir Gün*, İstanbul, 2006.
- Zarif, L. Yorgo, *Hatıralarım: Kaybolan Bir Dünya İstanbul 1800-1920*, çev. Karın Skotiniyadis, İstanbul, 2005, XI, 424 s.

Yaşantı:

- Ahmet Rasim, *Dünkü İstanbul'da Hovardalık*, İstanbul, 1987, XV, 288 s.
- Akbayar, Nuri (ed.), *Dünden Bugüne Beşiktaş*, İstanbul, 1998, 10, 320 s.
- Akın, Nur, *19. Yüzyılın İkinci Yarısında Galata ve Pera*, İstanbul, 1998.
- Aksel, Malik, *İstanbul'un Ortası*, Ankara, 1977, 439 s.
- Akerman, Mehmet Tanju, *İki Avuç İstanbul*, İstanbul, 2004, 156 s.
- Akerman, Mehmet Tanju, *İstanbulu*, İstanbul, 2005, 160 s.
- Akyavaş, Ahmet Ragıp, *Asitane: Evvel Zaman İçinde İstanbul*, c. I-II, Ankara, 2000.
- Alemdar, Hüseyin, *Kalpzaman Yeşilçam*, İstanbul, 2009.
- Ali Rıza Bey, *Bir Zamanlar İstanbul: Eski Adetler-eğlenceler-sosyal hayat-esnaf kuruluşları-bütün yönleri ile*, Niyazi Ahmet Banoğlu (haz.), İstanbul [t.y.], 309 s.
- Alişanoğlu, Hilmi, *Çarşamba Cibali*, İstanbul, 2009.
- Altan, Çetin, *Al İşte İstanbul*, 4. bs., İstanbul, 2004.
- (Altınay), Ahmed Refik, *Eski İstanbul*, İstanbul, 1931, 136 s.
- Altınay, Ahmet Refik, *Hicri Onbirinci Asırda İstanbul Hayatı: 1000-1100*, İstanbul, 1931, 59 s.
- Altınay, Ahmet Refik, *Hicri Onikinci Asırda İstanbul Hayatı: 1100-1200*, İstanbul, 1930, 240 s.
- Altınay, Ahmet Refik, *Hicri Onüçüncü Asırda İstanbul Hayatı: 1200-1255*, İstanbul, 1932,
- Altınay, Ahmet Refik, *İstanbul Hayatı: On Altıncı Asırda 1553-1591*, İstanbul, 1988, XVI, 155 s.

- Altınay, Ahmet Refik, *Kafes ve Ferace Devrinde İstanbul*, Tahir Yücel (haz.), İstanbul, 1998, 189 s.
- Altınay, Ahmet Refik, *Lale Devri*, İstanbul, 1973.
- Altunç, Cüneyt, *Suadiye Suadiye*, İstanbul, 2009.
- Alus, Sermet Muhtar, *Eski Günlerde*, Faruk İlkan (haz.), İstanbul, 2001, 203 s.
- Alus, Sermet Muhtar, *İstanbul Yazıları*, Erol Şadi Akdınç (haz.), İstanbul, 1994.
- Alus, Sermet Muhtar, *30 Sene evvel İstanbul: 1900'lü Yılların Başlarında Şehir Hayatı*, Faruk İlkan (haz.), İstanbul, 2005, 294 s.
- Alus, Sermet Muhtar, *Masal Olanlar*, Nuri Akbayar (haz.), İstanbul, 1997, 290 s.
- And, Metin, *16. Yüzyılda İstanbul: Kent-Saray-Günlük Yaşam*, İstanbul, 1993.
- Arkan, Özdemir Kaptan, *Beyoğlu: Kısa Geçmişi, Argosu*, İstanbul, 1998.
- Arpad, Burhan, *Bir İstanbul Var İdi*, İstanbul, 2000, 211 s.
- Arpad, Burhan, *Yok Edilen İstanbul*, 2. bs., İstanbul, 1988, 329 s.
- Armağan, Mustafa, *İstanbul Armağanı: Boğaziçi Medeniyeti*, İstanbul, 1996, c. 2, 302 s.
- Armağan, Mustafa (yay. haz.), *İstanbul'da Semtler ve Hayatlar Bir Semtini Sevmek...*, İstanbul [t.y.], 256 s.
- Atasoy, M. Cemalettin, *Kandilli'de Tarih*, İstanbul, 1982.
- Ayaşlı, Münevver, *Dersaadet*, 2. bs., İstanbul, 1993, 253 s.
- Ayaşlı, Münevver, *Avrupai Osmani Rumeli ve Muhteşem İstanbul* [y.y.: y.y.], 1990, 158 s.
- Ayaşlı, Sadullah, *Boğaziçi Balıkları*, İstanbul, 1937.
- Aydın, Necati, *İmparatorluğun Cumhuriyet Kapısı Galatasaray Lisesi Tarihi*, İstanbul, 1999.
- Aysever, Enver, *Bir Semti Kendince Yazmak: Ataköy*, İstanbul, 2009.
- Aytar, Dünder, *Çekilin Yoldan Geliyor Vatman Çocukluğumun İstanbulu*, İstanbul, 2006.
- Ayvazoğlu, Beşir, *Yahya Kemal'in İstanbul'u*, İstanbul, 2008, 299 s.
- Balcı, İbrahim, *Sarıyer Aşiyen'dan Kısırkaya'ya*, İstanbul, 2006.
- Balikhane Nazırı Ali Rıza Bey, *İstanbul'da Ramazan Mevsimi*, Ali Şükrü Çoruk (yay. haz.), 1998, 117, 14 s.
- Balikhane Nazırı Ali Rıza Bey, *Eski İstanbul Hayatı*, Ali Şükrü Çoruk (haz.), İstanbul, 2001.
- Banarlı, Nihad Sami, *İstanbul'a Dair*, İstanbul, 1986, 208 s.
- Barbarosoğlu, Fatma Karabıyık, *Otobüsname: Yaşadığımız İstanbul*, İstanbul, 2003, 144 s.
- Basiretçi Ali Efendi, *İstanbul Mektupları*, Nuri Sağlam (haz.), İstanbul, 2001, XIX+745 s.
- Başaran, Murat, *Tezgahtın Üstünde İstanbul*, İstanbul, 2005.

- Başgelen, Nezih, *Geçmiş Zamanda Şişli*, İstanbul, 1998, 22 s.
- Behramoğlu, Ataol, *Benim Prens Adalarım*, İstanbul, 2009.
- Bektaş, Cengiz, *Kuzguncuk*, İstanbul, 2003, 268 s.
- Belge, Murat, *Boğaziçi'nde Yalılar İnsanlar*, İstanbul, 1997.
- Boysan, Aydın, *İstanbul Esintileri*, İstanbul, 1991, 229 s.
- Boysan, Aydın, *İstanbul'un Kuytu Köşeleri*, İstanbul, 2004.
- Boysan, Aydın, *Nereye Gitti İstanbul?*, İstanbul 2004, 210 s.
- Bozis, Sula, *İstanbul Lezzeti İstanbullu Rumların Mutfak Kültürü*, İstanbul, 2003.
- Büyükkürkiyan, Talin, *Feriköy Anularında... Şimdi*, İstanbul, 2009.
- Büyükcünal, Feriha, *Bir Zaman Tüneli Beyoğlu*, İstanbul, 2006.
- Canberk, Eray, *Fener'e Giden Yol: Feneryolu*, İstanbul, 2009.
- Canberk, Eray-Özkök, Rüknu, *Ömür Biter İstanbul Bitmez*, İstanbul, 2005, 411 [6] s.
- Cankurtaran, Mümtaz, *Bir Zamanlar İstanbul*, İstanbul, 2006, 167 s.
- Cengiz, Gülsüm, *Boğazdaki Mutlu Çocuk Kuzguncuk*, İstanbul, 2009.
- Ceylan, Osman, *Beykoz, Hep İstanbul Kalan İstanbul*, İstanbul, 1986.
- Cezar, Mustafa, *XIX. Yüzyıl Beyoğlusu*, İstanbul, 1991.
- Ciravoğlu, Öner, *Fındıkzade: Bir Suriçi Rüyası*, İstanbul, 2009.
- Coral, Mehmet, *Bizansta Kayıp Zaman Başka Bir İstanbul'un Öyküleri*, 2. bs., İstanbul, 2003.
- Çapın, Halit, *Ben Sana Küskünüm İstanbul*, İstanbul, 1994.
- Çokona, Ari, *Fener*, İstanbul, 2009.
- Çorak, Reyhan, *Çengelköy*, İstanbul 2009.
- Deleon, Jak, *Balat ve Çevresi: Bir Semt Monografisi*, İstanbul, 1991, 199 s.
- Deleon, Jak, *Beyoğlu'nda Beyaz Ruslar*, İstanbul, 1996, 239 s.
- Deleon, Jak, *Eski İstanbul'un Yaşayan Tadı*, İstanbul, 1989.
- Deleon, Jak, *Bir Tutam İstanbul*, İstanbul, 1993, 158 s.
- Deleon, Jak, *Keyifli Konaklamalar*, 3. bs., İstanbul, 1999, 170 s.
- Demiriz, Yıldız, *Dünden Bugüne Caddebostan*, İstanbul 2007, 117 s.
- Derviş Mustafa Efendi, *1782 Yılı Yangınları*, Hüsamettin Aksu (haz.), İstanbul, 1994.
- Develi, Hayati (haz.), *Risale-i Garibe: XVIII. Yüzyıl İstanbul Hayatına Dair*, İstanbul, 1998, 172 s.
- Dikici, Radi, *Bu Şehri İstanbul ki, Osmanlının İstanbul Macerası*, İstanbul, 2005.
- Dinç, Ayhan-Özden Cankaya-Nail Ekici, *İstanbul Radyosu: Anılar, Yaşantılar*, İstanbul 2000, 286 s.
- Dorina, L. Neave, *Eski İstanbul'da Hayat*, çev. Osman Öndeş, İstanbul, 1978, 184 s.
- Dorsay, Atilla, *Benim Beyoğlu'm*, İstanbul, 1991, 159 s.

- Durbaş, Refik, *Galata Köprüsü*, İstanbul, 1995.
- Durbaş, Refik, *Gölge İstanbul Sokaklarında*, İstanbul, 1998.
- Dursun, Haluk, *Boğaziçi'nde Kırk Yılım*, İstanbul, 2009.
- Dursun, Haluk, *İstanbul'da Yaşama Sanatı*, İstanbul, 1999, 327 s.
- Dündar, Can-Nebil Özgentürk, *İlk Durak İstanbul'un Entelektüel Tarihinden Tanıklıklar*, İstanbul, 2005.
- Eksen, İlhan, *Dünya İstanbul*, İstanbul, 2007.
- Ekdal, Müfid, *Bir Fenerbahçe Vardı*, İstanbul, 1987, 269 s.
- Ekdal, Müfid, *Kapalı Hayat Kutusu Kadıköy Konakları*, İstanbul, 2004, 495 s.
- Erdenen, Orhan, *Boğaziçi Kendini Anlatıyor*, İstanbul, 2007, 504 s.
- Erez, Selçuk, *Ayamama'dan Zuhuratbaba'ya Bakırköy*, İstanbul, 2009.
- Erez, Selçuk, *İstanbul Nerededir, Orada Kimler Yaşar*, İstanbul, 1995.
- Evin, İffet, *Yaşadığım Boğaziçi*, İstanbul, 1987.
- Evliya Çelebi, *Evliya Çelebi Seyahatnamesinden İstanbul ve Civarı ile İlgili Seçmeler*, İstanbul, 1998.
- Evliya Çelebi, *Evliya Çelebi Seyahatnamesi İstanbul*, S. Ali Kahraman-Y. Dağlı (haz.), İstanbul, 2003.
- Felek, Burhan, *Eski İstanbul Hikayeleri*, İstanbul, 1971, 317 s.
- Felek, Burhan, *Hayal Belde Üsküdar*, İstanbul: Felek Yayıncılık, 1987, 180 s.
- Felek, Burhan, *Yaşadığımız Günler*, İstanbul, 1974, 243 s.
- Gerçek, Selim Nüzhet, *İstanbul'dan Ben de Geçtim*, Ali Birinci, İsmail Kara (haz.), İstanbul, 1997, 296 s.
- Giz, Adnan, *Bir Zamanlar Kadıköy: 1900-1950*, 2. bs., İstanbul, 1990, 276 s.
- Goytisolo, Juan, *Osmanlı'nın İstanbulu*, çev. N. G. Işık, İstanbul, 2000.
- Gülersoy, Çelik, *Beşiktaş: Daha Dün*, İstanbul, 1994, 98 s.
- Gülersoy, Çelik, *Beyoğlu'nda Gezerken*, İstanbul 2003, 175 s.
- Gülersoy, Çelik, *Büyükkada: Dün/ Yesterday*, İstanbul, 1997.
- Gülersoy, Çelik, *Çamlıca'dan Bakışlar*, İstanbul, 1982.
- Gülersoy, Çelik, *Fenerbahçesi*, İstanbul, 1998
- Gülersoy, Çelik, *Göksu'ya Ağıt*, İstanbul, 1987.
- Gülersoy, Çelik, *Hıdiv'ler ve Çubuk Kasrı*, İstanbul, 1985
- Gülersoy, Çelik, *Ihlamur Mesiresi*, İstanbul, 1983
- Gülersoy, Çelik, *Kapalı Çarşının Romanı*, İstanbul, 1979, 80 s.
- Gülersoy, Çelik, *Kayıklar*, İstanbul, 1983.
- Gülersoy, Çelik, *Nasıl Bir İstanbul*, İstanbul, 1990.
- Gülersoy, Çelik, *Tramvay İstanbul'da*, İstanbul, 1989.
- Gün, Mine Alpay, *İstanbul Mir'atı*, İstanbul, 2001, 160 s.
- Güngör, Necati, *Boğaziçi Büyüsü*, İstanbul, 1999, 247 s.
- Göncüoğlu, Süleyman Faruk, *Kısa Metrajlı Film Tadında Eyüp*, İstanbul, 2009.

- Gürel, Nail, *Diünden Bugüne Babiâli*, İstanbul, 2009.
- Güzeloğlu, Oktay, *Beyoğlu'nda Garibanın Otopsi Yapılmaz 1*, İstanbul, 1998.
- Hızlan, Doğan, *Cağaloğlu: Hayatın ve Mesleğin Birleştiği Yer*, İstanbul, 2009.
- Hiçyılmaz, Ergun, *Beni Toprağıma Gömün: İstanbul Azınlıkları*, İstanbul, 1993
- Hiçyılmaz, Ergun, *Eski İstanbul'da Muhabbet*, 2. bs., İstanbul, 1991, 94 s.
- Hiçyılmaz, Ergun, *İstanbul Geceleri ve Kantolar*, İstanbul, 1999, 159 s.
- Hürel, Haldun, *Burası İstanbul: Bir "İstanbul kültürü" Kitabı II*, İstanbul, 2007, 616 s.
- Hürel, Haldun, *İstanbul'u Geziyorum Gözlerim Açık: Bir İstanbul Kültürü Kitabı*, İstanbul, 2005, 872 s.
- Irmak, Hüseyin, *İstanbul'da Bir Kadim Semt Yaşadığım Kurtuluş*, İstanbul, 2003, 158 s.
- Işın, Ekrem, *İstanbul'da Gündelik Hayat: İnsan Kültür ve Mekan İlişkileri Üzerine Toplumsal Tarih Denemeleri*, İstanbul, 1995, 336, 16 s.
- İnciciyan, P. Ğ., XVIII. Asırda İstanbul, İstanbul, 1976.
- İnciciyan, G. V.- Duru, Orhan, *Boğaziçi Sayfıyeleri*, İstanbul, 2000.
- Kancan, Sema, *Unutulmuş Bir Boğaziçi Yerleşimi: Beykoz*, İstanbul, 2009.
- Karaca, Nusret, *Ben Haliç*, İstanbul, 2009.
- Karakartal, Oğuz, *Ağabey Hisar: Anadoluhisarı*, İstanbul, 2009.
- Kaygılı, Osman Cemal, *Köşe Bucak İstanbul*, Tahsin Yıldırım (yay. haz.), İstanbul, 2003, 333 s.
- Kayra, Cahit-Üyepazarcı, Erol, *Kandilli, Vaniköy, Çengelköy: Mekanlar ve Zamanlar*, İstanbul, 1993, 10, 229 s.
- Kayseriilioğlu, R. Sertaç, *Dersaadet'ten İstanbul'a Tramvay*, İstanbul, 1998
- Kıvılcım, Gönül, *Yaşayan Tanıklarla Karaköy*, İstanbul 2009.
- Koçu, Reşat Ekrem, *İstanbul Konuşmaları*, Sadi Yaver Ataman (raportör), Süleyman Şenel (haz.), İstanbul, 2005, 55 s.
- Koçu, Reşat Ekrem, *İstanbul Meyhaneleri ve Meyhane Köçekleri*, İstanbul, 1947.
- Koçu, Reşat Ekrem, *İstanbul Tulumbacıları: Yangın Var*, İstanbul, 1981, 503 s.
- Koçu, Reşat Ekrem, *Türk İstanbul*, İstanbul, 1953, 52 s.
- Kömürcüyan, Eremya Çelebi, *İstanbul Tarihi XVII. Asırda İstanbul*, 2. bs., İstanbul, 1988.
- Kurtçu, Ünal, *Boğaziçi Tiryakiliği*, Ankara, 2007, 423 s.
- Kutlu, Şemsettin, *Eski İstanbul'un Ünlüleri*, İstanbul, 1978, 352 s.
- Latifi, Abdüllatif Çelebi, *Evsaf-ı İstanbul* Nermin Suner [Pekin] (haz.), İstanbul, 1977, XXXII, 112 s.
- Mağgönül, A. Zeynep, *Seçkin Semtin Seçkin Sakinleri Teşvikiye-Nişantaşı*, İstanbul, 2005, 239 s.
- Mehmed Tevfik [Çaylak], *İstanbul'da Bir Sene*, İstanbul, 1995.

- Mert, Mete, *Evluya Çelebi ile Adım Adım Pegai (Kasımpaşa)*, İstanbul, 2008, 340 s.
- Musahipzâde Celal, *Eski İstanbul Yaşayışı*, İstanbul, 1946.
- Niyago, Anri (der.), *Haydarpaşa'da Geçen 100 Yılımız*, İstanbul, 1999.
- Ozansoy, Halit Fahri, *Eski İstanbul Ramazanları: Bütün Adetleri, Eğlenceleri, Hatıraları, Fıkraları*, İstanbul, 1968, 128 s.
- Önce, Gökhan, *Moda: Kendine Özgü Bir Semt*, İstanbul, 1998, 241 s.
- Örsan, Rasin, *Kaybolan Bakırköy*, İstanbul, 1989, 306 s.
- Özburun, Serkan, *Bir İslambol Hayalhanesi: Alaturka Öyküleri*, İstanbul, 2006, 172 s.
- Özcan, Celal, *Gözbebeğim Göztepe*, İstanbul, 2009.
- Özemre, Ahmed Yüksel, *Hasretini Çektiğim Üsküdar*, İstanbul, 2007, 247 s.
- Özemre, Ahmed Yüksel, *Üsküdar Ah Üsküdar*, İstanbul, 2002, 128 s.
- Özemre, Ahmed Yüksel, *Üsküdar'da Bir Attar Dükkanı*, İstanbul, 1996, 128 s.
- Özer, Adnan, *Benim Taşlıtarlam*, İstanbul, 2009.
- Özer, Semih, *Etiler'de İçsel Bir Gezinti Mümkün mü?*, İstanbul, 2006.
- Özkal, Saadet, *Saklı Bahçeler: Bir Şişli Esintisi*, İstanbul, 2009.
- Özkan, Refet, *Maltepe*, İstanbul, 2009.
- Öztoprak, Hasan, *Draman Hatırası*, İstanbul, 2009.
- Öztürk, Ömer, *Elveda Üsküdar*, İstanbul, 2008, 169, [8] s.
- Özyalçınar, Adnan, *Karagümrüklü Yıllar*, İstanbul, 2009.
- Özyalçınar, Adnan, *Yazdan Kalma Bir Gün İstanbul Öyküleri*, İstanbul, 1999.
- Pala, İskender, *İstanbul Bir Rüya*, İstanbul [t.y.], 175 s.
- Pasiner, Ali, *İki Boğazın Suları*, İstanbul, 2001.
- Peskine, Brigitte, *İstanbul'da Bir Yahudi Ailesi, İmparatorluk Çökerken*, İstanbul, 2005.
- Pinguet, Catherine, *İstanbul'un Köpekleri*, çev. Saadet Özen, İstanbul, 2009, 134 s.
- Rozental, İzel, *Moda Sevgilim*, İstanbul, 2009.
- Sadri Sema, *Eski İstanbul Hatıraları*, Ali Şükrü Çoruk (haz.), İstanbul, 2002.
- Saraçoğlu, Ahmet Cemaleddin, *Eski İstanbul'dan Hatıralar*, İsmail Dervişoğlu (haz.), İstanbul, 2005.
- Scognamillo, Giovanni, *Cadde-i Kebir'de Sinema*, İstanbul, 1991.
- Semih Mümtaz S., *Tarihimizde Hayal Olmuş Hakikâtlar*, İstanbul, 1948.
- (Sevengil) Refik Ahmet, *İstanbul Nasıl Eğleniyordu: Fetih'den Zamanımıza Kadar*, İstanbul, 1927, 217+7 s.
- Sevengil, Refik Ahmet, *İstanbul Nasıl Eğleniyordu*, Sami Önal (haz.), 2. bs., İstanbul, 1985, 126+17 s.
- Sezer, Sennur-Adnan Özyalçınar, *Bir Zamanların İstanbulu: Eski İstanbul Yaşayışı ve Folkloru*, İstanbul, 2005, 477 s.
- Sezer, Sennur, *Kasımpaşa*, İstanbul, 2009.

- Scognamillo, Giovanni, *Beyoğlu'nda Fuhuş*, İstanbul, 1994.
- Soko, Ziya Şakir, *Haliç ve Eyüp Sultan*, İstanbul, 1950.
- Som, Deniz, *Tepe Tepe İstanbul: Herhangi Bir Yerde*, İstanbul, 2005, 252 s.
- Som, Deniz, *Yedi Tepe İstanbul*, İstanbul, 2003, 225 s.
- Sözen, Gürol, *Bin Çeşit İstanbul ve Boğaziçi Yalıları*, İstanbul, 1989.
- Sözen, Gürol, *Martuların İstanbul'u*, İstanbul, 1999, 289 s.
- Sperco Willy, *Yüzyılın başında İstanbul*, çev. Remime Köymen, İstanbul, 1989, 119 s.
- Sezer, Sennur-Adnan Özyalçiner, *İstanbul'un Taşı-toprağı Altın: Eski İstanbul Yaşayışı ve Folkloru*, İstanbul, 1995, 268 s.
- Şehsuvaroğlu, Haluk Y., *İstanbul'dan Sesler ve Renkler...* Alpay Kabacalı (haz.), İstanbul, 1999, 359 s.
- Şeni, Nora, *Seni Unutursam İstanbul*, çev. Saadet Özen, Şirin Tekeli, İstanbul, 2008, 215 s.
- Şentürk, Nazır, *İstanbul'dan İnsan Öyküleri*, 2. bs., İstanbul, 2003, c. 1, 143 s.
- Şehsuvaroğlu, Bedi N, *Göztepe*, İstanbul, 1969, 151 s.
- Şehsuvaroğlu, Haluk Y., *Asırlar Boyunca İstanbul: Eserleri Olayları Kültürü*, İstanbul, 2005, 316 s.
- Şehsuvaroğlu, Haluk Y., *Boğaziçi'ne Dair*, İstanbul, 1986.
- Şevki, Orhan, *Kınalıada*, İstanbul, 2007, 383 s.
- Şevki, Orhan, *Proti'den Kınalı'ya: Tanıklarla Kınalıada*, İstanbul, 2004, 92 s.
- Tezel, Hayati-M. Ekrem Çalikoğlu, *Boğaziçi ve Saltanat Kayıkları*, İstanbul, 1983.
- Topuz, Hıfzı, *Nişantaşı Anıları*, İstanbul, 2009.
- Tuna, Turgay, *Bir Zamanlar Bakırköy*, İstanbul, 1996. 112 s.
- Tuna, Turgay, *Hebdomon'dan Bakırköy'e*, İstanbul, 2000.
- Tuna, Turgay, *Deniz Fenerinin Işığında Yeşilköy Ayastefanos*, İstanbul, 2006.
- Tutel, Eser, *Beyoğlu Beyoğlu İken*, İstanbul, 1998.
- Tutel, Eser, *Gemiler Süvariler İskeleler*, İstanbul, 1998.
- Tutel, Eser, *Haliç, Dünden Bugüne Yedi Tepenin Koynunda Uyuyan Büyülü Cennet*, İstanbul, 2000.
- Tutel, Eser, *İstanbul İstanbul İken*, İstanbul, 1999.
- Tutel, Eser, *Seyri Sefain Öncesi ve Sonrası*, İstanbul, 1997.
- Tümertekin, Erol, *İstanbul İnsan ve Mekan*, İstanbul, 1997, VIII+294 s.
- Türker, Orhan, *Galata'dan Karaköy'e: Bir Liman Hikayesi*, İstanbul, 2000.
- Türker, Orhan, *Mega Revma'dan Arnavutköy'e Bir Boğaziçi Hikayesi*, İstanbul, 1999.
- Türker, Orhan, *Nihori'den Yeniköy'e Bir Boğaziçi Köyünün Hikayesi*, İstanbul, 2004.

- Türker, Orhan, *Osmanlı İstanbulu'ndan Bir Köşe Tavatla*, İstanbul, 1998, 111 s.
- Türker, Orhan, *Prinkipo'dan Büyükkada'ya Bir Prens Adasının Hikayesi*, İstanbul, 2004.
- Türker, Orhan, *Therapia'dan Tarabya'ya*, İstanbul, 2006.
- Uçman, Abdullah, *Fatih'te Geçen Kırk Yılın Hikayesi*, İstanbul, 2009.
- Uzel, Nezih, *Dersaadet'ten İstanbul'a*, İstanbul, 1993, 256 s.
- Utkan, Ahmet Nadir, *Elveda Üsküdar*, İstanbul, 2008, 94 s.
- Vada, Abdürrahim Cabir, *Boğaziçi Konuşuyor ve Kanlıca Tarihi*, İstanbul, 2004.
- Vaka, Demetra, *İstanbul'un Peçesiz Kadınları*, çev. Serpil Çağlayan, İstanbul, 2003, 189 s.
- Yavuz, Mustafa, *Bir Zamanlar Beykoz*, İstanbul, 2004. 136 s.
- Yeğin, Metin, *Firari İstanbul*, İstanbul, 2001.
- Yentürk, Burhan, *Tarihi ve Kültürüyle Kasımpaşalıyız*, İstanbul, 2006, XIII, 190, [18] s.
- Yordanidu, Maria, *Loksandra: İstanbul Düşü*, çev. Osman Bleda, İstanbul, 1990, 207 s.
- Zat, Vefa, *Eski İstanbul Barları*, İstanbul, 1999, 186 s.
- Zat, Vefa, *Eski İstanbul Meyhaneleri*, İstanbul, 2002, 248 s.
- Zat, Vefa, *Eski İstanbul Otelleri*, İstanbul, 2005, 256 s.

Araştırma-İnceleme:

- Aktaş, Şerif, *Ahmed Rasim'in Eserlerinde İstanbul*, Ankara, 1988, XXIX, 719 s.
- Ayvazoğlu, Beşir [ve öte.], *Bir fotoğrafın aynasında İstanbul'un meşhur edebiyatçıları / Through the mirror of a picture eminent authors of İstanbul*, İstanbul, 2009, 215 s.
- Baraz, Mehmet Rebi Hatemi, *Beylerbeyi: Teşrifat Meraklısı Beyzade Takımının Oturduğu Bir Kibar Semt*, İstanbul, 1994, c. I-II, 275; 276-578 s.
- Baraz, Mehmet Rebi Hatemi- Zeynep Demircan, *Çengelköy'de Tarih*, İstanbul, 2004, 424 s.
- Bayrak, M. Orhan, *İstanbul'da Gömülü Meşhur Adamlar: 1453-1978*, Ankara, 1979, 275 s.
- Bayrı, M. Halit, *İstanbul Argosu ve Halk Tabirleri*, İstanbul, 1934.
- Bayrı, M. Halit, *İstanbul Folkloru*, İstanbul, 1947.
- Bayrı, M. Halit, *İstanbul, Yer Adları ve Yer Adlarına Bağlı Folklor Bilgileriyle*, İstanbul tsz.
- Boğaziçi Şirketi Hayriye: Tarihçe-Salname*, İstanbul, 1330, 6, 232, 28 s.
- Çobanoğlu, Özkul, *Aşık Tarzı Edebiyat Geleneği ve İstanbul*, İstanbul, 2007, 235 s.
- Çobanoğlu, Özkul, *Birlikte Yaşama Kültürümüzün Kaynaklarından Aşık Edebiyatı Geleneğinin Eminönü Merkezli Aşık Edebiyatı*, İstanbul, 2006, 135 s.

- Çoruk, Ali Şükrü, *Cumhuriyet Devri Türk Romanında Beyoğlu*, İstanbul, 1995.
- Çuhadar, N. Özlem, *Çelik Gülersoy İstanbul'a Adanmış Bir Hayat*, İstanbul, 2006, 236 s.
- Dağlıoğlu, Hikmet Turhan, *İstanbul Bibliyografyası*, İstanbul, 1932, c. 1, 184 s.
- Danişmend, İsmail Hami, *Destan ve Divan Edebiyatlarında İstanbul Sevgisi*, İstanbul, 1941, 25 s.
- Eldem, Sedat Hakkı, *Boğaziçi Anıları: reminiscences of the Bosphorus*, İstanbul, 1979, XXX, 398 s.
- Eldem, Edhem, *İstanbul'da Ölüm, Osmanlı-İslam Kültüründe Ölüm Ritüelleri*, İstanbul, 2005.
- Freely, John, *Evlia Çelebi'nin İstanbulu*, İstanbul, 2004.
- Gökman, Muzaffer, *Ahmet Rasim: İstanbul'u Yaşayan ve Yaşatan Adam*, İstanbul, 1989.
- Gülersoy, Çelik-Nurullah Berk, *Alphonse de Lamartine ve İstanbul Yazıları*, İstanbul, 1971, 180 s.
- Gülersoy, Çelik, *Pierre Loti ve Dersaadet*, İstanbul, 2003.
- Güneş, Şafak, *Abdülhak Şinasi'nin İstanbul'u*, İstanbul, 2008.
- Kahraman, Âlim, *Edebiyatın Belleğinde Yaşayan Beykoz*, İstanbul, 2005.
- Karaca, Nesrin, *Abdülhak Şinasi Hisar'ın Eserlerinde Geçmiş Zaman ve İstanbul*, İstanbul 1998, XVII+347 s.
- Kartal, Ahmet, *Şiraz'dan İstanbul'a Şiir Rüzgarları: Türk-Fars Kültür Coğrafyası Üzerine Araştırmalar*, İstanbul 2008, XI, 744 s.
- Kaygılı, Osman Cemal, *İstanbul'da Semai Kahveleri ve Meydan Şairleri*, İstanbul, 1937, 29 s.
- Koç, Murat, *Yeni Türk Edebiyatında Boğaziçi ve Boğaziçi Medeniyeti*, İstanbul, 2005.
- Laqueur, Hans-Peter; *Hüve'l-Baki İstanbul'da Osmanlı Mezarlıkları ve Mezar Taşları*, İstanbul 1997.
- Levend, Agah Sırrı, *Türk Edebiyatında Şehr-engizler ve Şehr-engizlerde İstanbul / Levend*, 1398/1978, İstanbul, 1958, 142 s.
- Mehmet Ziya, *İstanbul ve Boğaziçi: Bizans ve Osmanlı Medeniyetinin Asarı Bakiyesi*, İstanbul, 1336, c. 1'de 1-2 c., 22, 528, 257 s.
- Neyzi, Leyla, *İstanbul'da Hatırlamak ve Unutmak: Birey, Bellek ve Aidiyet*, Ali Berktaş (yay. haz.), İstanbul, 1999.
- Reyhanlı, Tülay, *İngiliz Gezginlerine Göre XVI. Yüzyılda İstanbul'da Hayat (1582-1599)*, Ankara, 1983
- Siyavuşgil, Sabri Esat, *İstanbul'da Karagöz ve Karagöz'de İstanbul*, İstanbul, 1938.
- Törenek, Mehmet, *Türk Romanında İşgal İstanbul'u*, İstanbul, 2002, 199 s.

Antoloji:

- Akay, Hasan, *Fetihten Günümüze Şairlerin Gözüyle İstanbul*, c. I-II, İstanbul, 1997.
- Aslan, N. F., *Şair, Edep ve Tarihçi Kalem İle İstanbul*, İstanbul, 1973.
- Seyfettin Ünlü [ve öte.] (haz.), *Bir Ulu Rüiyayı Görenler Şehri Üsküdar*, İstanbul, 2006. Birkiye, Atilla, *Aşk ve Hüzündür İstanbul/ Elli Şairden Doksanbeş İstanbul Şiiri*, İstanbul, 1999.
- Kutlu, Şemseddin (haz.), *Bu Şehr-i İstanbul ki: İstanbul Üzerine Anılar, Gözlemler, İzlenimler, Sohbetler*, Şemsettin Kutlu (der.), İstanbul, 1972, 407 s.
- Canıgüz, Alper [ve diğerleri], *İstanbul Hikayeleri*, İstanbul, 2007.
- Çapan, Cevat-Selahattin Yıldırım, *Şairlerin İstanbulu*, İstanbul, 1988.
- Çapanoğlu, Münir Süleyman, *İstanbul Şairi Yahya Kemal*, İstanbul, 1958.
- Çelebi, Asaf Halet (haz.), *Divan şiirinde İstanbul*; İstanbul, 1953, 252 s. (2. bs. 2002).
- Elçibey (der.), *Öykü ve Yazılarla İstanbul*, İstanbul, 2005, 908 s.
- Ercan, Enver, *Şiirlerde İstanbul*, İstanbul, 1994, 208 s.
- Fethin 550. Yılında İstanbul Şiirleri, Yazıları*, İstanbul, 2004.
- Fransız Edebiyatında İstanbul*, çev. Mediha Sayar, İstanbul, 1964, 93 s.
- Gümüş, Semih, *İstanbul Öyküleri*, İstanbul, 2003.
- Gümüş, Semih, *Öykülerde İstanbul*, İstanbul, 2000.
- Güngör, Necati, *Bir Hayal İstanbul: Türk Yazarlarının Kaleminden*, İstanbul, 1997, 208 s.
- Güngör, Necati (haz.), *Şehr-i Şirin İstanbul/ Seyyahların Kaleminden*, İstanbul, 1996, 223 s.
- Kahraman, Âlim, *Edebiyatın Belleğinde Yaşayan Beykoz*, İstanbul, 2005, 223 s.
- Kahraman, Âlim (haz.), *Türk Edebiyatında Üsküdar/Üsküdar Zaman Aynasında*, İstanbul, 2003, 304 s.
- Kahraman, Kemal-Seyfettin Ünlü, *Hayâl Şehir/ Şiirlerde Üsküdar*, İstanbul, 2003.
- Kaplan, Sefa, *Batılı Gezginlerin Gözüyle İstanbul*, Sefa Kaplan, İstanbul, 2006, 175 s.
- (Oğuzcan), Ümit Yaşar- Tarık Dursun K(Akınç), *Şiirimizde İstanbul*, İstanbul, 1961.
- Oğuzkan, A. Ferhan (haz.), *İstanbul şiirleri Antolojisi*, İstanbul, 1953, 124, 4 s.
- Önol, H. Şinasi, *Boğaziçi Şiirleri*, İstanbul, 1994.
- Öğüt, Hande, *Kadın Öykülerinde İstanbul*, İstanbul, 2008.
- Sancak, Lale, *İstanbul Öyküleri Antolojisi*, İstanbul, 2009.
- Suver, Hasan (haz.), *Edebiyatımızda Fatih*, İstanbul, 2006, 324 s.

- Uyar, Tomris-Sırma Köksal (haz.), *İstanbul'da Zaman*, İstanbul, 2000, 175 s.
- Yalçın, Murat, *İstanbul Sokakları: 101 yazardan 100 Sokak*, 2. bs., İstanbul, 2008, 330 s.
- Yıldırım, Selahattin-Cevat Çapan, *Şairlerin İstanbul'u*, İstanbul, 1988, 230 s.

Tez:

- Algül, Nevin, "Ahmet Hamdi Tanpınar'ın Yazılarında İstanbul'daki mimarlık Yapıtlarının Değerlendirilmesi", 2001, Yüksek Lisans, İstanbul Teknik Üniversitesi, 2001, 196 y.
- Ayaydın, Günil Özlem, "Yaşar Kemal'in İstanbul'una Çevreci Bir Yolculuk", Yüksek Lisans, Bilkent Üniversitesi, 2003, 153 y.
- Çelik, Seyhan, "Osmanlı Devletinden Cumhuriyete Geçiş Dönemi Türk Romanlarında İstanbul Ailesi", Yüksek Lisans, Selçuk Üniversitesi, 2007, 163 y.
- Çoruk, Ali Şükrü, "Cumhuriyet Devri Türk Romanında Beyoğlu", 1994, Yüksek Lisans, İstanbul Üniversitesi, 1994.
- Doğanay, Mehmet, "Ahmet Midhat Efendi'nin Romanlarında İstanbul", Yüksek Lisans, İstanbul Üniversitesi, 1999, 247 y.
- Erlevent, Damla, "Halide Edip Adivar'ın Son Dönem Romanlarında İstanbul'da Gündelik Hayat ve Müzik", Yüksek Lisans, Bilkent Üniversitesi, 2005, 167 y.
- Güneş, Şafak, "Abdülhak Şinasi Hisar'ın Eserlerinde İstanbul'da (Boğaziçi) Gündelik Hayat", Yüksek Lisans, İstanbul Üniversitesi, 2005, XI+277 y.
- İbrahimhakkıoğlu, Uğur, "Edebiyatta Üsküdar", Yüksek Lisans, Mersin Üniversitesi, 1998, 179 y.
- Koç, Murat, "Yeni Türk Edebiyatı'nda Boğaziçi ve Boğaziçi Medeniyeti", Doktora, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1998, 451 y., 1 hrt.
- Mevsim, Hüseyin, "Bulgar Edebiyatı İstanbul'da-İstanbul Bulgar Edebiyatında", Doktora, Ankara Üniversitesi, 2006, 120 y.
- Özdemir, Yeşim, "Sait Faik Abasıyanık'ın Eserlerinde Mekan Olarak İstanbul", Yüksek Lisans, İstanbul Üniversitesi, 2006, 311 y.
- Seven, Neslihan, "Sermet Muhtar Alus'un Romanlarında ve Öykülerinde Eski İstanbul", Yüksek Lisans, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, 2006, 455 y.
- Tağızade Nesrin, "Abdülhak Şinasi Hisar'da Geçmiş Zaman ve İstanbul", Yüksek Lisans, Hacettepe Üniversitesi, 1982, IV+170 y.
- Tercüman, Çilem, "Ahmet Rasim'in Eserlerinde İstanbul'un Gündelik Hayatı", Yüksek Lisans, İstanbul Üniversitesi, 2004, 421 y.
- Uymur, Zeynep, "Samiha Ayverdi'nin Eserlerinde İstanbul'da Gündelik Hayat", Yüksek Lisans, İstanbul Üniversitesi, 2006, XII+218 y.
- Uzun, Emine, "Tanzimat Dönemi Türk Romanında Beyoğlu", Yüksek Lisans, İstanbul Üniversitesi, 2007, IX+53 y.

Ansiklopedi:

- Çeri, Bahriye, *İstanbul Edebiyat Haritası*, İstanbul, 2010.
- Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi I-VIII*, İlhan Tekeli [ve öte.] (haz.), İstanbul, 1993-1995.
- Hürel, Haldun, *İstanbul'un Alfabetik Öyküsü*, İstanbul, 2008.
- İstanbul Kültür ve Sanat Ansiklopedisi I-III*, İstanbul, 1982.
- Koçu, Reşat Ekrem, *İstanbul Ansiklopedisi I-XI*, İstanbul, 1946-1973.
- Sertoğlu, Midhat, *Resimli Büyük İstanbul Ansiklopedisi*, İstanbul, 1968, 515 s.

Gezi:

- Ahmet Midhat, *Sayyadâne Bir Cevalan/Beykoz'dan İzmit Körfezine Bir Av Gezisi*, Sami Önal (haz.), İstanbul, 2001.
- C. N. F., *İstanbul'da Neler Gördüm*, çev. İskender Fahreddin, Burhan Erdebil (haz.), Ahmed Nezih Galitekin, İstanbul, 2005, 261 s.
- De Amicis, Edmondo, *İstanbul 1874*, çev. Beynun Akyavaş, Ankara, 1981, VI, 504 s.
- Fatih Kerimi, *İstanbul Mektupları*, Fazıl Gökçek (haz.), İstanbul, 2001, 367 s.
- Galland, Antoine, *İstanbul'a Ait Gündelik Hatıralar (1672-1673)*, c. II, 2. bs., çev. Nahid Sırrı Örik, Ankara, 1987.
- Gülersoy, Çelik-Nurullah Berk, *Alphonse de Lamartine ve İstanbul Yazıları*, İstanbul, 1971, 180 s.
- Gautier, Theophile, *İstanbul: Dünyanın En Güzel Şehri*, çev. Nuriye Yiğiter, İstanbul, 2007, 333 s.
- Hamsun, K.-C. Andersen, *İstanbul'da İki İskandinav Seyyah*, çev. Banu Gürsaler-Syvetsen, İstanbul, 1993.
- Loti, Pierre, *İstanbul 1890*, İstanbul, 1999.
- Marion-Crawford, Francis, *1890'larda İstanbul*, İstanbul, 2007.
- Mordhorst, J. M., *İstanbul'da Gezerken*, çev. Şensüer Kaya, İstanbul, 2000, 181 s.
- Nerval, Gerard de, *Muhteşem İstanbul*, çev. Refik Özdek, İstanbul, 1974, 204 s.
- Parquet, Rene du, *İstanbul'da Bir Yıl*, çev. Sertaç Canbolat, İstanbul, 2008, XVIII+ 84 s.
- Uravelli, Orhan (der. ve çev.), *İstanbul'dan Geçen Ruslar*, Ankara, 2005.

İstanbul ve Edebiyat

Âlim KAHRAMAN

Özet

İstanbul konulu edebi literatür şiir, hikaye, roman, deneme gibi türlere göre sınıflandırılmıştır. Literatüre dahil edilen eserlerde, şehrin bütünü veya bazı semt ve mekanlarını konu almış olma özelliği aranmıştır. Türk edebiyatında bu tür semt odaklı edebi eserlerin yoğun olarak ortaya çıkması XIX. yüzyılın ikinci yarısından sonradır. Çamlıca ve Boğaziçi'nin yanında İstanbul'un tarihî semtlerinden Fatih, Aksaray; Haliç'in diğer yakasındaki Beyoğlu edebi eserlere konu olan semtlerin başında gelmektedir. Bazı romancılar ise bir konak hayatı etrafında toplumdaki sosyal değişimi gözler önüne sermiştir. Roman, hikaye gibi türlerin yanında şehir konulu deneme eserleri de Türk edebiyatında en fazla gelişen bir tür olarak ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: İstanbul, Türk edebiyatı, Deneme, Roman, Anı

Istanbul and Literature

Âlim KAHRAMAN

Abstract

The literary works on Istanbul have been classified according to genres such as poems, stories, novels and essays. All these works are set in particular districts and neighborhoods of the city. These kinds of district-oriented masterpieces commenced in the mid-19th century. In addition to Çamlıca and Bosphorus, historical places such as Fatih and Aksaray and Beyoğlu lying near the Golden Horn came into prominence in these works. Some authors, however, chose to highlight the societal changes that were taking place in the mansions. Aside from genres like novels and stories, essays about the city emerged as a popular genre in Turkish literature.

Keywords: Istanbul, Turkish literature, Essay, Novel, Memoir